

הבית והעליה פרק עשירי בבא מציעא קיח.

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י פ"ג מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסו:
בב ב ג מ"י פ"ט מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
שלו סעיף ב:
בב ד מ"י פ"ד מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסא:
בב ה מ"י פ"ג מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסב:
בב ו טו"ש"ע ח"מ סימן
שלו סעיף ב ופ"ג:
בב ז מ"י פ"ד מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסג:
בב ח מ"י פ"ד מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסד:
בב ט מ"י פ"ד מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסה:
בב י מ"י פ"ד מהל' שבתות ה"י י סמג
עין סב טו"ש"ע ח"מ סי'
קסז:

מוסף רש"י

ממרי רשותך. האש
אשר אלה נוסח בו, פארי
אפרע. סוין בשוין
(רש"י ב"ב צא). בזמן
שאמר לו בעל הבית
נכש עמי היום. דלא
נשכר עמו אלא לניכוס
ועדורו כשהגבית המזלצה
אין זו מללכת בעל הבית
וקנאה פועל והוא ינכה לו
משכרו שכן פועל נכוס
ועדור כל שעת הגבחה
(רש"י י). אבל אם אמר
לו עשה עמי מלאכה
היום. כל מלאכה שהוא
עושה מללכת בעל הבית
הוא וקנאה בעל הבית (שם).
שומרי ספחיה שביעית.
של שעורין לפני העומר
שלא ילקטו העניים (מנחות
99). מנחות. נטילין שברין
מתרומת הלשכה. לפי
שהם הפקר ונרין לשומר
מפני מהם ומפני העניים
שלא ילקטוהו קודם לעומר
כדי שיהא העומר נא מהם
(מנחות 109).

זמן ב"ד א' יום. ומכאן אנו למדים זמן ב"ד לפרוע חובו ולכמה
דברים דהו' ל' יום ורש"י ג נמי אמר לעיל (דף קג.) אף לעלמו
אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל נזקין לא אמר שיהא זמן ב"ד
ל' יום כמו הכא דהא לעיל (דף פג.) גבי נשכרה דדו ולא סילקו נפלה
גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהזיקן
אין זמן ב"ד שלשים יום שם כדמשמע
בהמניח את הכד (ב"ק דף כט.) והיינו
טעמא שבשעה קלה יכול להסיר משם:
אמר דיהא הגיעוך אין שומעין
א' אע"ג דמפקיר נזקין

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לחמר נפילת אונס אמרי' צפרק המניח
(שם דף כט.) דפטור הכא דאשתמוטי
קא מישתמיט ואינו מפקירו כלאמר
נגמרא: **א"י קני** דיהא חצרו ב'.
אבל אי לא דר"י צדכי חנינא אחי
ספיר דאין קונה לו אלא היכא דעומד
בזד שדכו לכך כי לא פנינהו לא
דכשאר ליה הגיעוך לא היה אכתי
עומד שם: **באן** בשל חבירו. תימה
למאי דס"ד השתא אמאי צריך לומר
לו טול מה שעשית בשכרך יאמר לא
אמן לך כלום שלא עשית לי כלום:
לעשות בשל' והארהו בשל'
חבירו. [ב] משמע דוקא

לעשות בשל' אז נותן לו שכרו משלם
אבל סתמא לא ותימה א"כ אמאי
אינטריך לשנוי כאן בשל' כאן בשל'
הפקר לישני כאן ששכרו לעשות שלו
כאן ששכרו סתמא בשל' חבירו ואור"י
דמשום הכי לא משני הכי דהא פשיטא
דאם שכרו לעשות בשל' חבירו
דשומעים לו אבל הא דמשני לעיל הא
בשל' חבירו חידוש הוא דשומעין לו
דהא לא קאי הכי וכן כאן בשל' הפקר
חידוש הוא וכן מה שממך לסוף
דבהבטה שומעין לו חידוש הוא דקא
משמע לן דבהבטה בהפקר לא קני:
שומרי ספחיה. פירשתי בסוף
פ' הוהב (9) (לעיל דף נה.).
מחזורתא

ואי אשמועין הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא
גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין
לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן חבירו א"ל
(6) רבה לרב נחמן בשל' מ"ט דא"ל אגרא עלך בשל' חבירו נמי שכרו עליו דתניא
(7) השוכר את הפועל לעשות בשל' והארהו בשל' חבירו נותן לו שכרו
משלם וחזור ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב
נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן בשל' הפקר אותיביה רבא לרב נחמן
מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי
היום או עדור עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום
מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בהגבחה כאן
בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן (8) שומרי ספחיה
שביעית נוטלין שברין מתרומת הלשכה ר' יוסי ואמר הרוצה מתגרב
הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן יאין באין משל צבור מאי
לאו בהא קמפלגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קני ואי יחיבי ליה אגרא
אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קני וכי אולי צבור
ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבטה
בהפקר קני והכא חיישינן (9) שמא לא ימסרם יפה יפה קמפלגי דרבנן סברי
יחיבין ליה אגרא ואי לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא
חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו דחיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין
אמר דכ"ע הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמפלגי דת"ק
סבר דתקינן רבנן למיתב ליה ארבע זוזי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מיניהו ור' יוסי סבר לא תקינו
ומה

הגיעוך. הם שלך ופנה אותן לעצמן: אין שומעין לו. אם אין זה
רוצה אין קונה לו דבר הפקר או ממנה: **בסבן וקנא**. ללקט לו משל
או מן ההפקר: טול מה שעשית. כל מה שלקטת יהא שלך: אין
שומעין לו. אע"ג דכלל דוכתי אית ליה שוה כסף ככסף הכא גבי

הגיעוך אין שומעין לו משקבל עליו אמר
לו הילך את יציאותיך ואני אטול את שלי
אין שומעין לו יהשוכר את הפועל לעשות
עמו בתבן ובקש ואמר לו תן לי שכר ואמר
לו טול מה שעשית בשכרך (6) אין שומעין
לו משקבל עליו ואמר לו הילך שכרך ואני
אטול את שלי אין שומעין לו: **גב' ג** נפחתה
רב אמר ברובה ושמואל אמר דבארבע
רב אמר ברובה אבל בארבע אדם זורע
חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר
בארבע אין אדם זורע חציו למטה וחציו
למעלה וצריכא דאי אשמועין דירה בהא
קאמר שמואל משום דלא עבידי אינשי
דיירי פורתא הכא ופורתא הכא אבל לענין
זריעה עבידי אינשי דזריעה פורתא והכא
פורתא אימא מודה ליה לרב ואי איתמר
בחד בחד קאמר רב אבל בהא אימא
מודה ליה לשמואל צריכא: נתנו לו זמן:
ובמה זמן ב"ד א"ר יוחנן השלשים יום:
מי שהיה כותלו כו': הא מדרקתני סיפא
הילך יציאותיך מכלל דפנינהו עסקין טעמא
[א] דפנינהו הא לא פנינהו לא אמאי ותקנה
ליה שדהו (2) דאמר ר' יוסי בר' חנינא חצירו של
אדם קונה לו שלא מדעתו ה"מ היכא דקא
מיכוין לאקנויי ליה אבל הכא אישתמוטי
הוא דקא מישתמיט ליה: השוכר לעשות
עמו בתבן כו': וצריכא דאי אשמועין להך
קמייתא דכי קאמר ליה הגיעוך אין שומעין
לו משום דלית ליה אגרא גביה אבל הכא
דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו

דאמר אינשי ממרי רשותך פארי אפרע
ואי אשמועין הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא
גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין
לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן חבירו א"ל
(6) רבה לרב נחמן בשל' מ"ט דא"ל אגרא עלך בשל' חבירו נמי שכרו עליו דתניא
(7) השוכר את הפועל לעשות בשל' והארהו בשל' חבירו נותן לו שכרו
משלם וחזור ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב
נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן בשל' הפקר אותיביה רבא לרב נחמן
מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי
היום או עדור עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום
מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בהגבחה כאן
בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן (8) שומרי ספחיה
שביעית נוטלין שברין מתרומת הלשכה ר' יוסי ואמר הרוצה מתגרב
הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן יאין באין משל צבור מאי
לאו בהא קמפלגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קני ואי יחיבי ליה אגרא
אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קני וכי אולי צבור
ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבטה
בהפקר קני והכא חיישינן (9) שמא לא ימסרם יפה יפה קמפלגי דרבנן סברי
יחיבין ליה אגרא ואי לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא
חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו דחיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין
אמר דכ"ע הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמפלגי דת"ק
סבר דתקינן רבנן למיתב ליה ארבע זוזי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מיניהו ור' יוסי סבר לא תקינו
ומה

הגיעוך. הם שלך ופנה אותן לעצמן: אין שומעין לו. אם אין זה
רוצה אין קונה לו דבר הפקר או ממנה: **בסבן וקנא**. ללקט לו משל
או מן ההפקר: טול מה שעשית. כל מה שלקטת יהא שלך: אין
שומעין לו. אע"ג דכלל דוכתי אית ליה שוה כסף ככסף הכא גבי
הגיעוך אין שומעין לו משקבל עליו אמר
לו הילך את יציאותיך ואני אטול את שלי
אין שומעין לו יהשוכר את הפועל לעשות
עמו בתבן ובקש ואמר לו תן לי שכר ואמר
לו טול מה שעשית בשכרך (6) אין שומעין
לו משקבל עליו ואמר לו הילך שכרך ואני
אטול את שלי אין שומעין לו: **גב' ג** נפחתה
רב אמר ברובה ושמואל אמר דבארבע
רב אמר ברובה אבל בארבע אדם זורע
חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר
בארבע אין אדם זורע חציו למטה וחציו
למעלה וצריכא דאי אשמועין דירה בהא
קאמר שמואל משום דלא עבידי אינשי
דיירי פורתא הכא ופורתא הכא אבל לענין
זריעה עבידי אינשי דזריעה פורתא והכא
פורתא אימא מודה ליה לרב ואי איתמר
בחד בחד קאמר רב אבל בהא אימא
מודה ליה לשמואל צריכא: נתנו לו זמן:
ובמה זמן ב"ד א"ר יוחנן השלשים יום:
מי שהיה כותלו כו': הא מדרקתני סיפא
הילך יציאותיך מכלל דפנינהו עסקין טעמא
[א] דפנינהו הא לא פנינהו לא אמאי ותקנה
ליה שדהו (2) דאמר ר' יוסי בר' חנינא חצירו של
אדם קונה לו שלא מדעתו ה"מ היכא דקא
מיכוין לאקנויי ליה אבל הכא אישתמוטי
הוא דקא מישתמיט ליה: השוכר לעשות
עמו בתבן כו': וצריכא דאי אשמועין להך
קמייתא דכי קאמר ליה הגיעוך אין שומעין
לו משום דלית ליה אגרא גביה אבל הכא
דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו

דאמר אינשי ממרי רשותך פארי אפרע
ואי אשמועין הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא
גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין
לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן חבירו א"ל
(6) רבה לרב נחמן בשל' מ"ט דא"ל אגרא עלך בשל' חבירו נמי שכרו עליו דתניא
(7) השוכר את הפועל לעשות בשל' והארהו בשל' חבירו נותן לו שכרו
משלם וחזור ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב
נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן בשל' הפקר אותיביה רבא לרב נחמן
מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי
היום או עדור עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום
מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בהגבחה כאן
בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן (8) שומרי ספחיה
שביעית נוטלין שברין מתרומת הלשכה ר' יוסי ואמר הרוצה מתגרב
הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן יאין באין משל צבור מאי
לאו בהא קמפלגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קני ואי יחיבי ליה אגרא
אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קני וכי אולי צבור
ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבטה
בהפקר קני והכא חיישינן (9) שמא לא ימסרם יפה יפה קמפלגי דרבנן סברי
יחיבין ליה אגרא ואי לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא
חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו דחיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין
אמר דכ"ע הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמפלגי דת"ק
סבר דתקינן רבנן למיתב ליה ארבע זוזי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מיניהו ור' יוסי סבר לא תקינו
ומה

הגיעוך. הם שלך ופנה אותן לעצמן: אין שומעין לו. אם אין זה
רוצה אין קונה לו דבר הפקר או ממנה: **בסבן וקנא**. ללקט לו משל
או מן ההפקר: טול מה שעשית. כל מה שלקטת יהא שלך: אין
שומעין לו. אע"ג דכלל דוכתי אית ליה שוה כסף ככסף הכא גבי
הגיעוך אין שומעין לו משקבל עליו אמר
לו הילך את יציאותיך ואני אטול את שלי
אין שומעין לו יהשוכר את הפועל לעשות
עמו בתבן ובקש ואמר לו תן לי שכר ואמר
לו טול מה שעשית בשכרך (6) אין שומעין
לו משקבל עליו ואמר לו הילך שכרך ואני
אטול את שלי אין שומעין לו: **גב' ג** נפחתה
רב אמר ברובה ושמואל אמר דבארבע
רב אמר ברובה אבל בארבע אדם זורע
חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר
בארבע אין אדם זורע חציו למטה וחציו
למעלה וצריכא דאי אשמועין דירה בהא
קאמר שמואל משום דלא עבידי אינשי
דיירי פורתא הכא ופורתא הכא אבל לענין
זריעה עבידי אינשי דזריעה פורתא והכא
פורתא אימא מודה ליה לרב ואי איתמר
בחד בחד קאמר רב אבל בהא אימא
מודה ליה לשמואל צריכא: נתנו לו זמן:
ובמה זמן ב"ד א"ר יוחנן השלשים יום:
מי שהיה כותלו כו': הא מדרקתני סיפא
הילך יציאותיך מכלל דפנינהו עסקין טעמא
[א] דפנינהו הא לא פנינהו לא אמאי ותקנה
ליה שדהו (2) דאמר ר' יוסי בר' חנינא חצירו של
אדם קונה לו שלא מדעתו ה"מ היכא דקא
מיכוין לאקנויי ליה אבל הכא אישתמוטי
הוא דקא מישתמיט ליה: השוכר לעשות
עמו בתבן כו': וצריכא דאי אשמועין להך
קמייתא דכי קאמר ליה הגיעוך אין שומעין
לו משום דלית ליה אגרא גביה אבל הכא
דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו

דאמר אינשי ממרי רשותך פארי אפרע
ואי אשמועין הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא
גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין
לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן חבירו א"ל
(6) רבה לרב נחמן בשל' מ"ט דא"ל אגרא עלך בשל' חבירו נמי שכרו עליו דתניא
(7) השוכר את הפועל לעשות בשל' והארהו בשל' חבירו נותן לו שכרו
משלם וחזור ונוטל מבעל הבית מה שהחנה אותו אלא אמר רב
נחמן לא קשיא כאן בשל' כאן בשל' הפקר אותיביה רבא לרב נחמן
מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי
היום או עדור עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום
מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בהגבחה כאן
בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן (8) שומרי ספחיה
שביעית נוטלין שברין מתרומת הלשכה ר' יוסי ואמר הרוצה מתגרב
הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן יאין באין משל צבור מאי
לאו בהא קמפלגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קני ואי יחיבי ליה אגרא
אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבטה בהפקר לא קני וכי אולי צבור
ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבטה
בהפקר קני והכא חיישינן (9) שמא לא ימסרם יפה יפה קמפלגי דרבנן סברי
יחיבין ליה אגרא ואי לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא
חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדברין
לדברינו דחיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין
אמר דכ"ע הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמפלגי דת"ק
סבר דתקינן רבנן למיתב ליה ארבע זוזי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מיניהו ור' יוסי סבר לא תקינו
ומה

(א) [עין מוס' ב"ק ט. ד"ה
רב הונא] (ב) [לעיל קפז:
וס' איתא נפחתה בכמה רב
אמר וכו' וכן יתכן להיות
כאן נפחתה בכמה] (ג) ב"ק
מט: לעיל יא. דף קב. חולין
קמא: (ד) ב"ק מט: ב"ב
בב: (ה) לעיל עו. קמא:
(ו) לעיל י. יב: (ז) שקלים
פ"ד מ"א מנחות פד.
(ח) [ר"ה ז. יומא לה: ועי'
במוס' שס:] (ט) ש"ך לעיל

הגהות הב"ח

(א) גמ' ח"ל רבא לר'
נחמן בשל' (ב) תוס' ד"ה
שומרי וכו' פ' הוהב. ר"ב
דף נה ד"ה לשמור:

הגהות הגר"א

[א] גמ' טעמא דפנינהו
כו'. ר"ב אבל בספא בפועל
אפי' גבא"ה. רש"י
וטו"ש"ע אבל ר"י ור"י
חולקין וטעמו של רש"י
כיון דחייב לו מקני ליה
ועי' סי' של"ז ס"ב וסי'
ע"ב סכ"ו (וטו"ש"ע בדברי
רבינו ס"ק קכ"ט וי"ע):
[ב] תוס' ד"ה לעשות.
משמע דוקא כו'. ר"ב
ודוקא דלא ח"ל שסכרם על
ועי' ע"י א' (ועמ"ש רבינו
במ"מ סי' של"ז ס"ק ב').